

Я.В. КОРОБКО,
студент, Київський національний університет технологій та дизайну,
Р.М. ФЕДОРЯК,
к.е.н., доцент, Київський національний університет технологій та дизайну

Формування та реалізація інвестиційних проектів

Проведено аналіз сутності інвестиційної діяльності підприємства та розкрито особливості її основних видів. Сформовано механізм впровадження інвестиції на підприємстві. Розроблено алгоритм управління впровадженням стратегії інвестиційної діяльності підприємства.

Ключові слова: інвестиційний проект, інвестиційний ризик, життєвий цикл, стратегія, управління підприємством.

Я.В. КОРОБКО,
студент, Киевский национальный университет технологий и дизайна,
Р.М. ФЕДОРЯК,
к.э.н., доцент, Киевский национальный университет технологий и дизайна

Формирование и реализация инвестиционных проектов

Проведен анализ сути инвестиционной деятельности предприятия и раскрыты особенности ее основных видов. Сформирован механизм внедрения инвестиционной деятельности на предприятии. Разработан алгоритм управления внедрением стратегии инвестиционной деятельности предприятия.

Ключевые слова: инвестиционный проект, инвестиционный риск, жизненный цикл, стратегия, управление предприятием.

Y.V. KOROBKO,
Kyiv National University of Technologies and Design,
R.M. FEDORYAK,
PhD, associate professor, Kyiv National University of Technology and Design

The formation and realization of investment projects

In article analyzed the essence of the investment of the company and discovered its basic types. Formed a mechanism of implementation of investment activity in the enterprise. In article presented the algorithm of management of implementation of the investment strategy of the company.

Keywords: investment project, investment risk, life cycle, strategy, management of enterprise.

Постановка проблеми. Важливою умовою забезпечення стабільного розвитку економіки держави є висока інвестиційна активність. Інвестиції відіграють центральну роль в економічному процесі.

Сучасне розуміння інвестицій та інвестиційного процесу для економіки, як національної, так і світової складається, зростає з розвитком ринку.

З переходом нашої країни до ринкових відносин перед багатьма українськими підприємствами постала проблема залучення фінансових ресурсів, які б змогли профінансувати інвестиційні проекти, що, своєю чергою, мало б позитивний вплив на їхній розвиток.

Процес інвестування не може здійснюватися без застосування інвестиційних проектів, які виступають комплексом взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення поставлених цілей, а саме максимізації обсягу виробництва, мінімізації витрат.

Особливої уваги на сьогодні заслуговує одна з головних проблем будь-якої організації в процесі прийняття рішення, а саме правильно сформовані та реалізовані інвестиційні проекти.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. В науковій літературі досить добре вивчені проблеми інвестиційної діяльності, інвестиційного забезпечення, описаний процес та його етапи. Вивчено теоретичні засади сутності інвестиційних проектів, планування та їх реалізації.

Аналіз джерел і публікацій засвідчує, що дослідженню цих проблем приділялася значна увага з боку як іноземних, так і вітчизняних дослідників. Теоретичним аспектам опису сутності ін-

вестиційних проектів, формуванню та їх реалізації, оцінці ризику інвестиційних проектів присвячено низку робіт відомих науковців, таких як І.А. Бланк, Б.М. Шукін, Г.О. Бардиш, В.В. Жуков, Мойсеєнко та інші [2–5, 8]. Проблеми розробки етапів та опису процесів інвестиційного забезпечення розглянуто у працях таких вчених, як: В.П. Багров, Х. Рекше, Х. Шелле та ін. [1, 6].

Ці праці безумовно є науковим підґрунтям. Проте, незважаючи на пильну увагу з боку як зарубіжних, так і вітчизняних вчених до даних проблем, що стосуються теоретичних засад та практики інвестиційного забезпечення, сутності інвестиційних проектів, їх формування та реалізації, оцінки ризиків інвестиційних проектів, ці питання не втрачають актуальності і сьогодні. Оскільки досвід таких досліджень ще й досі залишається доволі скромним.

Невирішені раніше частини проблеми. Незважаючи на значну кількість наукових праць та проведені дослідження у сфері інвестиційної діяльності підприємств, на даний момент відсутній універсальний механізм впровадження її в господарській діяльності підприємств. Актуальним залишається питання розробки теоретико-методичного інструментарію управління інвестиційною діяльністю на підприємстві.

Мета статті. Поглиблене теоретичне обґрунтування та розробка науково обґрунтованих рекомендацій щодо визначення сутності поняття інвестиційного проекту, інвестиційного ризику, життєвого циклу інвестиційного проекту, вивчення розробки та процесу реалізації інвестиційних проектів.

Виклад основного матеріалу. Дослідження наукової літератури свідчить про те, що існує безліч думок з приво-

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

ду сутності інвестиційного проекту. На це питання звертали увагу багато відомих вчених-економістів. Результати дослідження показали, що сучасна економічна література представляє різні тлумачення категорії «інвестиційний проект», однак жодне з них не є універсальним.

Розглянемо більш детально визначення поняття «інвестиційний проект» та проведемо семантичний аналіз цих даних. Відомий економіст І.О. Бланк під інвестиційним проектом розуміє сукупність заходів, що передбачають певні капіталовкладення для отримання прибутку або соціального ефекту в майбутньому [3]. Б.М. Щукін пише: «Інвестиційний проект – це спеціальним способом підготовлена документація, що містить максимально повний опис і обґрунтування всіх областей майбутнього інвестування» [8]. Всі авторські позиції враховують різні аспекти реалізації інвестиційного проекту.

Таким чином, на основі найчастіше використовуваних понять можна сформулювати уточнююче визначення поняття «інвестиційний проект». На нашу думку, більш узагальнюючим визначенням інвестиційного проекту є таке: інвестиційний проект – це сукупність заходів та намірів, обґрунтувань та практичних дій, які здійснюються інвестором, шляхом підготовленої спеціальним чином документації, що включає в себе інвестиційний план спрямований на отримання прибутку або соціального ефекту в майбутньому, максимізацію обсягів виробництва, мінімізацію витрат.

Розробка та реалізація інвестиційного проекту проходить тривалий шлях. Цей період, як правило, називається життєвим циклом інвестиційного проекту. Щодо значення життєвого циклу інвестиційного проекту немає одностайної, конкретної позиції. В літературі, яку присвячено проектному аналізу, в основному вважається, що життєвий цикл інвестиційного проекту – це період часу від початку проекту до його завершення.

Розробка інвестиційного проекту включає ряд етапів, кожний з яких у тому або іншому ступені обов'язковий для вироблення обґрунтованого рішення. Кожен з етапів поділяється на певні стадії. Наведені етапи можуть бути більш деталізованими [7].

Реалізація інвестиційного проекту – це, своєю чергою, його практичне здійснення, перетворення на реальність, економічну дійсність, яке відбувається протягом певного визначеного періоду часу.

Усі стадії (фази) життєвого циклу інвестиційного проекту супроводжують ймовірність виникнення певних непередбачуваних подій чи негативних результатів, тобто виникає поняття ризикованості проекту. В сучасних умовах фінансово-економічної нестабільності процес планування, фінансування та реалізації інвестиційних проектів зазнає впливу низки чинників (ризиків), що ускладнюють визначення ефективності, окупності та конкурентоспроможності проектів.

На нашу думку, ґрунтовним визначенням проектних ризиків, є позиція В.В. Жукова, де під ними він розуміє сукупність ризиків, що загрожують реалізації інвестиційного проекту або здатні знизити його ефективність (комерційну, економічну, бюджетну, соціальну, екологічну та ін.) [4].

Особливо важливо врахувати всі види ризиків на початкових стадіях життєвого циклу інвестиційного проекту, оскільки від своєчасного визначення ризиків залежить термін реалізації проекту, його майбутня ефективність та прибутковість.

Планування та реалізація проектів відбувається в умовах невизначеності, що породжується змінами внутрішнього та зовнішнього середовища. Невизначеність характеризує собою відсутність повної та достовірної інформації про умови реалізації проекту.

На нашу думку, дослідження інвестиційних ризиків, виявлення чинників, які їх спричиняють та обчислення можливих втрат, є важливими проблемами, на які необхідно звертати увагу сучасному інвесторові.

Вивченню проблеми інвестиційного ризику були присвячені дослідження відомих вчених-економістів: Б.М. Щукіна, Г.О. Бардиша, М.В.Сулима [2, 7, 8] та інших.

Ризиком називають невизначеність, пов'язану з можливістю виникнення в ході реалізації проекту несприятливих умов. Інвестиційний ризик являє собою можливість нездійснення запланованих цілей інвестування (таких як прибуток або соціальний ефект) і отримання грошових збитків.

Г.О. Бардиш вважає, що ризик – економічна категорія, що може як бути, так і не бути, в основі якої лежить невизначеність конкретної господарської чи іншої ситуації і яка зумовлена браком повної інформації [2].

А невизначеність, на його думку, це стан неоднозначності розвитку конкретних подій у майбутньому, ступінь нашого незнання і неможливості точного передбачення основних величин і показників діяльності підприємства, зокрема й реалізації інвестиційного проекту.

Під інвестиційним ризиком Б.М. Щукін розуміє імовірність нездійснення запланованих цілей інвестування (у вигляді прибутку або соціального ефекту) [8].

До форм інвестиційного ризику відносять: систематичний ризик (політичний, загальноекономічний, правовий); несистематичний ризик (технічний ризик, ризик учасників проекту, фінансовий ризик, маркетинговий ризик, екологічний ризик).

Інвестиції в об'єкти підприємницької діяльності здійснюються в різних видах. При цьому з метою обліку, аналізу і планування інвестиції класифікують по окремих ознаках (рис. 1.).

Принципами формування інвестиційного портфеля є безпека й прибутковість вкладень, їхній стабільне зростання, висока ліквідність. Під безпекою розуміються невразливість інвестицій від потрясінь на ринку інвестиційного капіталу та стабільність одержання доходу. Ліквідність інвестиційних цінностей – це їхня здатність швидко та без втрат у ціні перетворюватися в готівку. Як правило, найбільш низькою ліквідністю володіє нерухомість. Портфельні інвестиції пов'язані з формуванням портфеля і являють собою диверсифіковану сукупність вкладень у різні види активів (рис. 2).

Портфель – зібрані воедино різні інвестиційні цінності, що служать інструментом для досягнення конкретної інвестиційної мети вкладника. Формуючи портфель, інвестор виходить зі своїх «портфельних міркувань».

Головною метою при формуванні портфеля є досягнення найбільш оптимального сполучення між ризиком і доходом для інвестора. Тобто відповідний набір інвестиційних інструментів покликаний знизити ризик втрат вкладника до мінімуму та одночасно збільшити його дохід до максимуму. Методом зниження ризику серйозних втрат служить диверсифікованість портфеля, тобто вкладення коштів у проекти та цінні папери з різними рівнями надійності й прибутковості.

Рисунок 1. Класифікація видів інвестицій за окремими ознаками

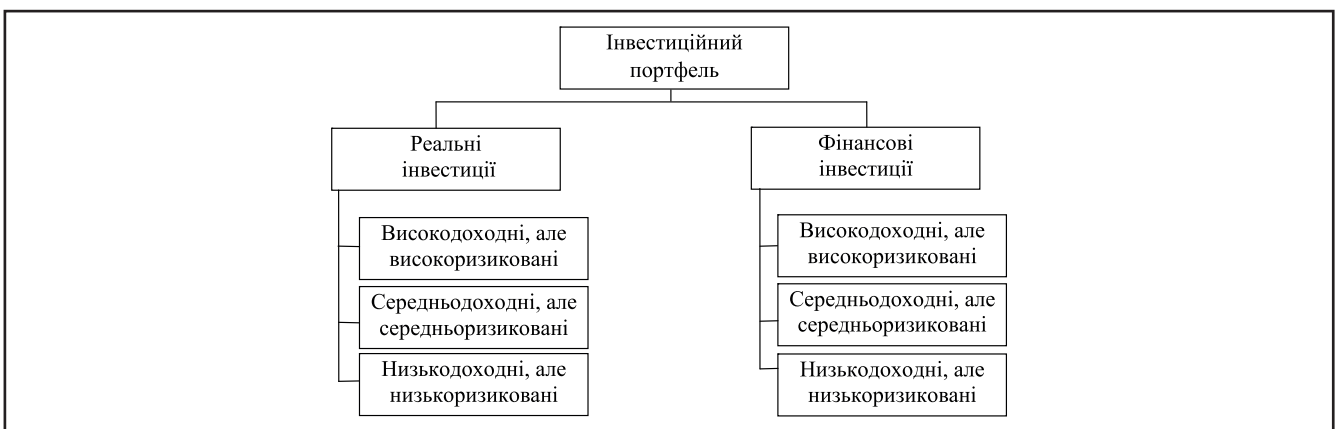

Рисунок 2. Структура інвестиційного портфеля

Ризик знижується, коли вкладені кошти розподіляються між безліччю різних видів вкладень. Мінімізація ризику досягається за рахунок включення до портфеля безлічі різних елементів, що не зв'язані тісно між собою, щоб уникнути синхронності циклічних коливань їхньої ділової активності.

Висновки

Підводячи підсумок, необхідно відзначити, що у процесі дослідження були розглянуті основні поняття пов'язані з інвестиційним проектом. Характерною ознакою процесу реалізації інвестиційних проектів є можливість виникнення певної ризикованості та непередбачуваності подій. На нашу думку, реалізація інвестиційних проектів потребує залучення значного обсягу фінансових ресурсів з високим рівнем інвестиційних ризиків. Інвестиційний проект потрібний інвесторам, його партнерам, його кредиторам, які сформували позичену частину інвестованого капіталу, задля майбутньої вигоди і примноження капітальних вкладень.

Переконуємося ще раз, що інвестиційний проект – це цілісна структура.

Правильно організоване інвестиційне проектування дозволяє розробляти та впроваджувати в діяльність підприємства інвестиційні проекти, які зможуть відповідати сучасним вимогам ринку.

Сьогодні інвестиційна діяльність підприємств здійснюється в умовах обмеженості інвестиційних ресурсів, тому під

час інвестиційного проектування особливої уваги набувають проблеми вибору та економічного обґрунтування доцільності використання інвестиційних ресурсів з різних джерел фінансування.

Аналіз інвестиційних проектів є важливою складовою процесу управління інвестиціями та комплексом методичних і практичних прийомів розробки обґрунтування й оцінки доцільності реалізації проекту.

Список використаних джерел

1. Багров В.П. Економічний аналіз: Навчальний посібник / В.П. Багров, І.В. Багорова; Дніпропетровська державна фінансова академія. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 156 с.
2. Бардиш Г.О. Проектне фінансування: підручник. – Львів: ЛБІ НБУ, 2006.
3. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент: Навчальний курс. – К.: Эльга-Н, Ника-центр, 2001. – 448 с.
4. Жуков В.В. Проектне фінансування: навч. посібник. – 2-ге вид. [випр. і доп.]. – Харків: Вид-во «ІНЖЕК», 2004. – 236 с.
5. Мойсеєнко І.П. Інвестування: навч. посібник. – К.: Знання, 2006. – 458 с.
6. Рекше Х. Шелле Х. Мир управления проектами / Под ред. Рекше Х., Шелле Х. Пер. с англ. М.: «Альянс», 1993. – 304 с.
7. Сулим М.В. Економічний ризик та методи його вимірювання: Навч. посібник. – Львів: Вид-во ЛКА, 2003. – 196 с.
8. Щукін Б.М. Інвестування: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2.